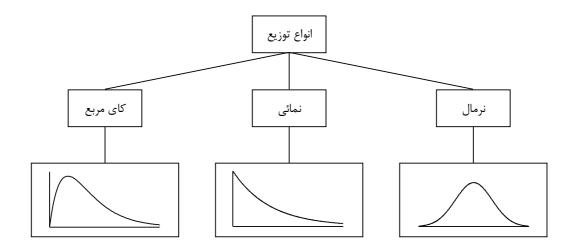
راهنمای به کارگیری افزونه ترسیم ساده

Simple Draw Vesrsion 3.0

علیرضا ناصرصدر آبادی عضو هیات علمی دانشگاه یزد

آبان ۱۴۰۰

ييشگفتار

آنچه که پیشِ رو دارید راهنمای به کارگیری افزونه ای است که به شما کمک می کند تا بتوانید شکلهائی را در محیط نرمافزار مایکروسافت ورد ترسیم کنید که به اندازه دلخواه دقیق و مناسب برای چاپ کتاب، مقاله و پایان نامه باشد. این ایده که شکلهائی که در محیط نرمافزار ورد ترسیم می شوند از ظرافت کافی برخوردار باشند، مدتهای مدیدی مورد توجه نگارنده قرار گرفته بود. کار کدنویسی برای این که همگان بتوانند از امکانات گسترده ترسیم شکل در محیط این نرمافزار به سادگی استفاده کنند از قبل از شیوع بیماری کرونا آغاز شد و به کندی پیش می رفت. با شیوع این بیماری و توسعه چشم گیر آموزشهای آنلاین و نیاز گسترده به در دسترس بودن چنین ابزاری باعث شد تا به این کار سرعت بخشیده و نهایتا در آذرماه ۱۳۹۹ کار در ایستگاه اول به سرانجام برسد و ویرایشهای جدید نیز پس از آن ارائه شد. راهنمائی که در دست دارید راهنمای ویرایش سوم افزونه است.

در تدوین این بسته نرمافزاری سعی شده است کدنویسی به گونهای باشد که استفاده از افزونه به ساده ترین شکل ممکن امکان پذیر باشد و شکلهای متنوعی از نیازهای ترسیمی را دربر بگیرد. رابط گرافیکی کاربر پسند باعث می شود کاربران به سرعت با محیط این افزونه ارتباط موثر برقرار کنند و بتوانند ایدههای خود را در ترسیم دقیق شکل عملی کنند. در کنار مدنظر قرار دادن این موضوع که نباید کاربران عادی با پیچیدگی های ترسیم دقیق شکل ها مواجه شوند، نیم نگاهی نیز به توانمند سازی کابران عادی وجود داشت. برای این منظور امکانات پیشرفته ای نیز در ساختار افزونه تعبیه شده است تا در صورت علاقمندی بتوانند در مسیری سهل و جذاب توانائی های خود در کار ترسیم شکل ها را توسعه دهند. با این همه همانند هر کار مشابه دیگری این کار نیز خالی از نقص و ایراد و ایدههای از قلم افتاده نخواهد بود. لذا از کاربران گرامی تقاضا می شود ایدهها و نقطه نظرات خود را با اینجانب درمیان بگذارند.

علیرضا ناصرصدر آبادی عضو هیات علمی دانشگاه یزد

فهرست

1	مقدمه
راهاندازی	نصب و
ر شروع باید بدانید	
ت اساسی	
دامنه مقادیر در محور افقی و محور عمودی	
مقیاس محور افقی و محور عمودی	,
ضخامت پیشفرض خطوط	,
فونت پیشفرض	,
ای اصلیا	شكلها
17	خط
لاد٣١	
ارضلعی	چها
ه و بیضی	داير
فضلعی منتظم	چند
دضلعی منتظم د خطی	چند
ان عریض	
ع کمان	
7۴	
يم دستگاه مختصات	
يم منحنی و سطح بين دو منحنی	
م منحنی با روش تعریف تابع	
فعال کردن محیط کدنویسی)
کدنویسی برای تعریف توابع	
به <i>ک</i> ار گیری توابع	·
م منحنی به کمک توابع	
، م منحنی با روش نقطه گذاری	
. مقادر اداک از دام داغت فادا نتجام داداد اداک از دام داخت اداداد اداک داداد اداداد داداد د	

۴۱	ترسیم منحنی داده های فایل نقطه یابی
۴۲	رسم منحنیهای آزاد
ff	رسم ناحیه محصور
ff	ترسیم ناحیه بین دو منحنی با استفاده از تابع
۴۵	رسم سطح بین دو منحنی با روش نقطه گذاری
49	اضافه کردن متن
۵۲	قالببندی خط
۵۲	قالببندی نقاط شروع و پایان خط
۵۳	تغییر رنگ و ضخامت خط
۵۵	قالببندی شکل
۵۵	تغییر رنگ و الگوی پر کردن بخش داخلی
۵۵	شفافیت شکل
	اقدامات ویرایشی
۵٧	چرخش شکل
۵۸	حذف تک موردی و حذف کامل
۵۸	یکپارچهسازی و لغو یکپارچهسازی
۶۱	کارکردهای پیشرفته
۶٧	پيوست ١: فهرست متدها
۶٧	متدهای ترسیم
۶٧	متدهای قالببندی
	متدهای تنطیمات اساسی
	متدهای ویرایشی
	پیوست ۲: یک مثال از کاربرد پیشرفته

ىقدمە

یکی از محدودیتهایی که کاربران نرمافزار مایکروسافت ورد با آن مواجه هستند، ترسیم دقیق شکلها در اسناد تهیه شده توسط این نرمافزار است. این نرمافزار مجموعهای بسیار قوی از امکانات ترسیم شکل را در خود دارد که به کارگیری این توانمندیها برای افراد مبتدی یا افرادی که کاربران عادی این نرمافزار محسوب میشوند و آشنائی چندانی با مفاهیم برنامهنویسی ندارند، بهسادگی امکان پذیر نیست. افزونه ترسیم ساده (Simple Draw) ابزاری بسیار ساده و کاربرپسند است که امکان ترسیم دقیق شکلها در محیط این نرمافزار را به کاربران میدهد. رابط گرافیکی این ابزار باعث میشود کاربران بدون نیاز به مواجه شدن با پیچیدگیهای مربوط به ترسیم شکلها، آن را بهسادگی به کار گیرند. این راهنما به معرفی امکانات، کارکردها و چگونگی استفاده از این افزونه اختصاص دارد.

نصب و راهاندازی

افزونه ترسیم ساده بهصورت قالب حاوی ماکروهای زبان ویژوال بیسیک(Template) منتشر شده است و می توانید آن را از کانال تلگرامی این افزونه یا از صفحه گیتهاب افزونه دانلود نمایید و با یکی از روشهائی که ذکر می شود نصب کنید.

انال تلگرام: SimpleDrawAddin وكانال تلگرام:

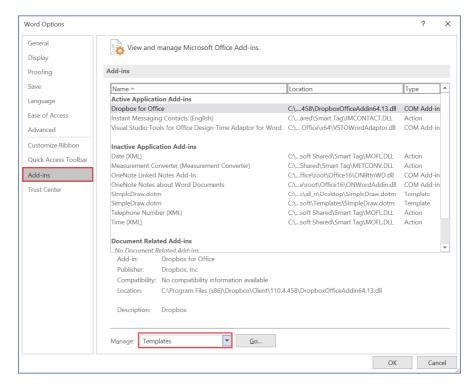
صفحه گیتهاب: https://github.com/AlirezaNaser/SimpleDraw-Add-in

روش اول: کافی است فایل را باز کنید. با این کار یک سند جدید باز می شود و امکانات افزونه به نوار ریبون اضافه می گردد. روش دوم: فایل را در مسیر زیر از کامپیوتر خود کپی کنید. بخشی که در این مسیر با عنوان نام کامپیوتر شما مشخص شده است به عنوانی که شما برای کامپیوتر خود انتخاب کرده اید اشاره دارد. اگر از این روش استفاده کنید افزونه همواره در منوهای برنامه در دسترس خواهد بود. توجه داشته باشید که در این مسیر برخی از پوشه ها مخفی هستند و باید گزینه نمایش پ.شه های مخفی را فعال کنید.

C:\Users\[نام کامپیوتر شما]\AppData\Roaming\Microsoft\Word\STARTUP

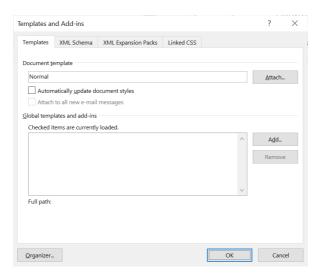
روش سوم: فایل را در یک پوشه از کامپیوتر خود ذخیره کنید و با مراجعه به بخش مدیریت افزونهها، آن را فعال کنید. برای این منظور به بخش تنظیمات نرمافزار بروید. یعنی از مسیر File و Options استفاده کنید(در نسخه ۲۰۰۷ بجای گزینه File روی آیکون ویندوز در بالای پنجره سمت چپ کلیک کنید و از آنجا گزینه Word Options را انتخاب کنید). در پنجرهای که باز می شود

از فهرست سمت چپ گزینه Add-ins را انتخاب کنید و در سمت راست همین پنجره نوع افزونه را Template انتخاب نمایید(به تصویر ۱ نگاه کنید) و سپس کلید Go را بزنید.

تصویر ۱

در پنجره نشان داده شده در تصویر ۲ با کلید Add به مسیر ذخیرهسازی افزونه بروید و آن را انتخاب کنید تا به لیست افزونههای فعال اضافه شود. اگر قصد غیرفعال کردن افزونه را دارید از همین مسیر و کلید Remove استفاده کنید. در صورتی که افزونه را با این روش نصب کنید، باید هر مرتبه پس از ورود به برنامه، افزونه را دوباره فعال کنید.

تصویر ۲

با فعال کردن افزونه یک ریبون جدید به مجموعه ریبون های برنامه با نام Simple Draw اضافه می شود که گروهها و امکانات آن را در تصویر ۳ مشاهده می کنید.

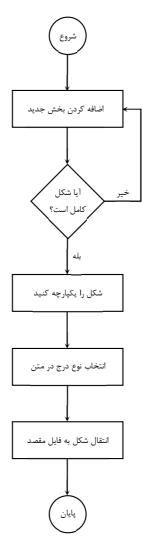
تصویر ۳

در ادامه این راهنما با ابزارهای جانمائی شده در هر یک از گروههای این افزونه آشنا خواهید شد اما پیش از آن باید با مجموعهای از نکات اساسی که در ترسیم شکلها باید مدنظر قرار دهید، آشنا شوید.

پیش از شروع باید بدانید

برای ترسیم یک شکل باید اجزای آن را مرحله به مرحله ترسیم نموده و سپس با یکپارچهسازی اجزا، آن را به یک شکل واحد تبدیل نمایید. با توجه به نحوه یکپارچهسازی که کلیه اشیاء موجود در یک سند را به یکدیگر متصل می کند، باید شکلهای موردنیاز خود را در یک فایل مستقل از سند اصلی ترسیم کنید و سپس آن را به فایل اصلی (مثل یک کتاب یا مقاله) منتقل کنید. مراحل ترسیم یک شکل در روندنمای صفحه بعد) نمایش داده شده است.

شکلهایی که توسط این افزونه رسم میشوند سیاه و سفید هستند. چنانچه قصد دارید از شکلهای رنگی استفاده کنید می توانید امکانات گسترده تغییر قالب نرمافزار ورد را به کار ببرید و هیچگونه محدودیتی برای تغییر قالب و فرمت شکلها وجود ندارد. از این ابزار می توان به دو روش مبتدی و حرفهای استفاده کرد. در روش ساده می توانید شکلهای موردنظر خود را با کمک گزینهها و کلیدهای متنوعی که تدارک دیده شده است، ترسیم کنید اما با امکانات پیشرفته تر می توانید این افزونه را با اثربخشی بیشتری به کار بگیرید. نحوه استفاده از امکانات پیشرفته نیز بهسرعت قابل فراگیری است.

شکل ۱

تنظيمات اساسي

Setting

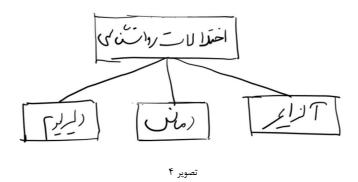

تنظيمات اساسي

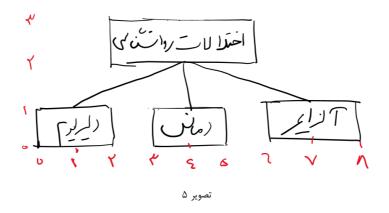
در پنجره تنظیمات اساسی قادر به تعیین مشخصات زیربنائی محیط ترسیم شکل هستید که در این بخش به آنها پرداخته خواهد شد. این تنظیمات عمومی روی کلیه امکاناتی که در افزونه تعبیه شده است تأثیر گذار هستند. در مجموعه تنظیمات عمومی می توان دامنه تغییرات اصلی محورها، مقیاس محورها، ضخامت پیش فرض خطوط و فونت پیش فرض را تنظیم نمود که در ادامه مورد اشاره قرار می گیرند.

دامنه مقادیر در محور افقی و محور عمودی

تعیین دامنه تغییرات محور افقی و عمودی به ساختار شکلی که شما قصد دارید ترسیم نمائید بستگی دارد. فرض کنید قصد دارید شکل نمایش داده شده در تصویر زیر را رسم کنید. برای هر بخش از این شکل باید اندازه اجزا توسط کاربر تعیین شود تا بتوان دامنه تغییرات شکل را مشخص نمود. مثلا طول چهارضلعی های کوچکتر برابر با ۲ سانتی متر و طول چهارضلعی بزرگتر را برابر با ۳ سانتی متر فرض کنید. همچنین ارتفاع همه مستطیل ها و فاصله بین دو ردیف را نیز برابر با یک سانتی متر در نظر بگیرید. همچنین فاصله بین چهارضلعی ها در یک سطح را نیز مساوی با ۱ سانتی متر لحاظ نمائید. در اینصورت در راستای محور افقی طول شکل برابر با ۳ سانتی متر و در راستای محور عمودی طول شکل برابر با ۳ سانتی متر است.

جزئیات این شیوه اندازه گذاری را در تصویر ۵ ملاحظه می کنید. پس از تعریف این بازه ها لبه سمت چپ صفحه کاغذ متناظر با حداقل مقدار محور افقی و لبه بالای کاغذ متناظر با حداکثر محور عمودی خواهد بود. توجه داشته باشید که این مقادیر محدودکننده دامنه ای که شما قادر به ترسیم شکل در آن هستید، نیستند. شما می توانید خارج از این محدوده نیز اجزایی را به شکل اضافه کنید. از این مقادیر صرفاً برای تعریف کلیات سیستم مختصات استفاده خواهد شد.

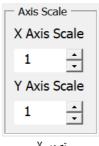
دامنه تغییرات محور افقی(X) محور عمودی(Y) را میتوان در کادر نمایش داده شده در تصویر 2 تنظیم نمود.

Coordinate System Range			
X min	0		
X max	8		
Y min	0		
Y max	3		

تصویر ۶

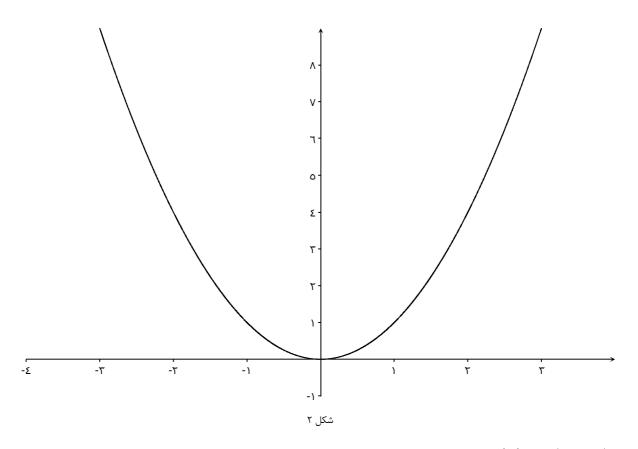
مقیاس محور افقی و محور عمودی

از مقیاسهای مربوط به محورهای مختصات برای تنظیم بزرگنمایی یا کوچک نمائی شکلها استفاده کنید. کادر مقیاس محورها که در تصویر ۷ نمایش داده شده است برای همین منظور به کار میرود.

تصویر ۷

مقیاس هر محور مشخص می کند که در راستای هر محور هرچند سانتی متر معادل با یک واحد در نظر گرفته شود. اگر این مقیاس برابر با ۱ باشد هر یک سانتیمتر معادل با یک واحد در نظر گرفته میشود (مقیاس واقعی). مقادیر بزرگتر از یک باعث بزرگنمایی و مقادیر کوچکتر از یک باعث کوچک شدن مقیاس ترسیم شکل میشوند. در شکل زیر مقیاس محور افقی برابر با ۲ و مقیاس محور عمودی برابر با ۱ در نظر گرفته شده است.

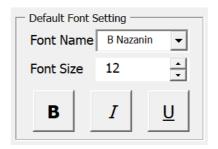
ضخامت پیشفرض خطوط

خطوط ترسیم شده توسط این افزونه دارای ضخامت پیشفرضی هستند که می توان در این بخش آن را تنظیم نمود. این ضخامت برحسب سانتی متر بیان می شود. هر خطی توسط افزونه رسم شود دارای این ضخامت خواهد بود. کادر نمایش داده شده در تصویر ۸ را نگاه کنید. البته کاربر قادر است با مراجعه به بخش قالب بندی خط، این ضخامت را تغییر دهد. نحوه قالب بندی خط (Format) در بخشهای آتی معرفی شده است.

Deafault Line Weight (cm)		
Deafault Line Weight	0.025	<u> </u>
Α		

فونت پیشفرض

در کادر فونت پیشفرض(تصویر ۹) فونت پیشفرض و ویژگیهای آن مثل اندازه فونت، وضعیت پررنگ بودن یا مایل بودن و نمایش خط زمینه تعیین میشود. در زمان اضافه کردن متن به شکل از این فونت و ویژگیهای آن استفاده میشود. کاربر می تواند در زمان اضافه کردن متن به شکل، فونت مورد استفاده و مشخصات آن را تغییر دهد.

تصویر ۹

شكلهاي اصلي

(خط-آکولاد-چهارضلعی-دایره-بیضی-چندضلعی منتظم-چند خطی-پیکان عریض-انواع کمان)

Basic Shapes

شکلهای اصلی

مجموعه شکل های پایه شامل خط، آکولاد، چهارضلعی، دایره، بیضی، چند ضلعی، چند خطی، پیکان عرض و انواع کمان است. این مجموعه از شکلها با قالبی ساده ترسیم می شوند که با استفاده از امکانات قالب بندی می توان آنها را تعدیل نمود.

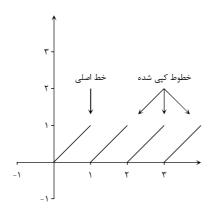
خط

با انتخاب این گزینه می توانید یک خط بین نقطه شروع و پایان ترسیم کنید. تنظیمات نشان داده شده در تصویر ۱۰ یک خط با اتصال نقاط (۰،۰) و (۱،۱) ترسیم می کند. قالب این خط ساده خواهد بود که به کمک بخش قالببندی خط (۱،۱) ترسیم می کند. قالب این خط ساده خواهد بود که به کمک بخش قالببندی خط در بخشهای آتی معرفی شده است.

Draw Line			X
_ Line ———		Сору	
X Start	0	✓ Generate Copy	
Y Start	0	N of Copy	:
X End	1	X increment 1	
Y End	1	Y Increment 0	
Draw			

تصویر ۱۰

در صورت لزوم می توانید از شکلی که ترسیم می کنید، نسخههای کپی تهیه کنید. برای این منطور گزینه Generate Copy را فعال کنید. تعداد کپی و میزان تغییرات در راستای محور افقی و عمودی را مشخص نمائید(X increment و Y increment). در تصویر فوق تنظیمات به گونه ای انجام شده است که از خط تعریف شده توسط مختصات، سه نسخه کپی تهیه شود. نسخههای کپی در راستای محور افقی یک واحد به سمت راست حرکت کرده و در راستای محور عمودی بدون تغییر باقی میمانند. شکل ۳ حاصل ترسیم خطوط را نشان میدهد.

شکل ۳

آكولاد

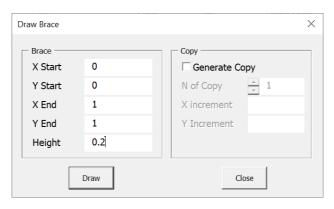
یکی دیگر از اعضای شکلهای اصلی، آکولادها هستند. هر آکولاد با مختصات نقطه شروع، مختصات نقطه پایان و ارتفاع تعریف می شود. منظور از ارتفاع، فاصله بین خط واصل نقطه شروع و نقطه پایان و دور ترین نقطه آکولاد است. در شکل زیر ارتفاع آکولاد با خطچین نمایش داده شده است.

اگر ارتفاع مثبت باشد آکولاد در بالای خط واصل قرار می گیرد(در سمت راست اگر آکولاد عمودی ترسیم شود) و اگر ارتفاع منفی باشد آکولاد در پائین خط واصل قرار می گیرد(در سمت چپ اگر آکولاد عمودی ترسیم). به شکل زیر نگاه کنید. در این شکل دو آکولاد با ارتفاعهای مثبت و منفی را میبینید.

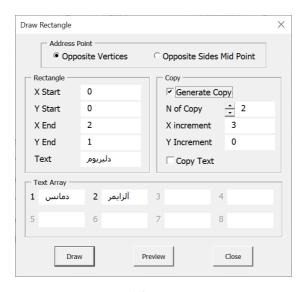
پنجره گفتگوی تنظیمات ترسیم آکولاد به ترتیب نمایش داده شده در تصویر ۱۱ است. مختصات نقطه شروع و پایان به ترتیب با (X Start,Y Start) و (X End,Y End) مشخص شده است. در جعبه متن Height نیز ارتفاع آکولاد وارد می شود. ملاحظه می کنید که در ترسیم آکولاد نیز می توانید از امکان کپی کردن شکل نیز استفاده کنید.

تصوير ۱۱

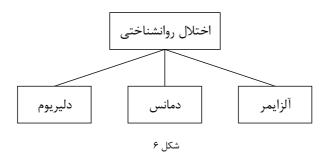
چهارضلعی

ترسیم هر چهارضلعی به دو روش امکان پذیر است. در روش اول با مشخص بودن مختصات دو رأس مقابل (Apposite Vertices) و همچنین طول این می توان چهارضلعی را ترسیم نمود. در روش دوم مختصات نقطه وسط دو ضلع مقابل (Apposite Sides) و همچنین طول این ضلع مشخص می گردد. پنجره گفتگوی تنظیمات ترسیم چهارضلعی در تصویر ۱۲ آمده است. در بالاترین بخش این پنجره یعنی بخش Address Point می توانید نوع ترسیم چهار ضلعی را انتخاب کنید.

تصویر ۱۲

ملاحظه می کنید که در صورت لزوم می توانید با استفاده از جعبه متن Text متنی را درون چهارضلعی درج کنید. این امکان تنها در صورتی فعال است که چهار ضلعی با آدرس دهی راس های مقابل ترسیم شود. ضمن این که می توان این متن را در شکل هائی که کپی می شوند قرار داد یا متن متفاوتی را استفاده کرد. چهارضلعی های تعریف شده در تصویر ۱۲ را در شکل ۶ مشاهده می کنید.

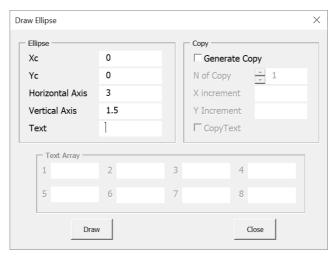

دایره و بیضی

برای ترسیم دایره کافی است مختصات مرکز دایره یعنی (Xc,Yc) و شعاع دایره مشخص شود. برای ترسیم بیضی نیز باید مرکز بیضی، طول قطر افقی و طول قطر عمودی مشخص شود. بدیهی است که اگر طول قطرهای بیضی برابر باشد، به دایره تبدیل خواهد شد. پنجره گفتگوی تنظیمات ترسیم دایره و بیضی به ترتیب در تصویر ۱۴ و تصویر ۱۴ نمایش داده شده است.

Draw Circle	X		
Xc 0 Yc 0 R 2 Text	Copy Generate Copy N of Copy X increment Y Increment CopyText		
Text Array 2	3 4		
5 6	7 8		
Draw			

تصویر ۱۳

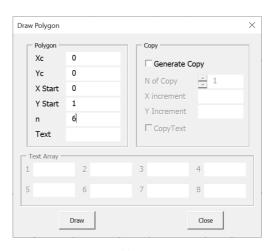

تصویر ۱۴

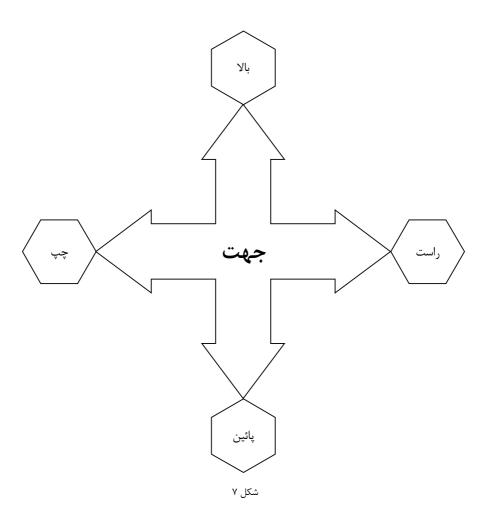
امکاناتی نظیر کپی شکل با الگوی منظم و درج متن درون شکل برای دایره و بیضی نیز به همان ترتیبی که در مورد چهارضلعی بیان شد، قابل استفاده است.

چندضلعی منتظم

برای ترسیم یک چندضلعی منتظم باید مختصات مرکز چندضلعی، مختصات یکی از رأسهای چندضلعی و تعداد اضلاع آن را مشخص نمود. این رأس می تواند به صورت اختیاری انتخاب شود. پنجره گفتگوی تنظیمات ترسیم چندضلعی منتظم در تصویر زیر نمایش داده شده است. نمونهای از چندضلعیهای منتظم را در شکل ۷ مشاهده می کنید.

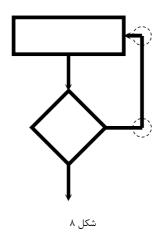
تصویر ۱۵

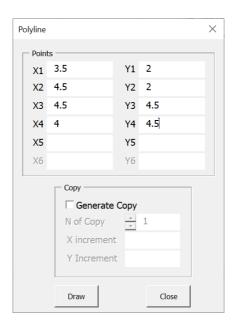
چند خطی

منظور از چند خطی، حداکثر پنج پاره خط پیوسته به یکدیگر است. در صورتی که قصد ترسیم حداکثر پنج پاره خط پیوسته به یکدیگر را دارید از این گزینه استفاده کنید. اگر تعداد پاره خطهای پیوسته که باید ترسیم کنید بیش از ۵ مورد است می توانید از بخش ترسیم منحنی با روش نقطه یابی سود ببرید که در صفحات آتی به آن پرداخته شده است.

چند خطی را می توان با استفاده از چند خط مستقل از یکدیگر نیز ترسیم نمود اما با توجه به سازو کار ترسیم خطوط در نرمافزار مایکروسافت ورد، با ترسیم چند خطی، محل اتصال این خطوط به یکدیگر به ترتیبی نمایش داده می شود که یکپارچگی خطوط احساس نمی گردد. به شکل زیر نگاه کنید. در این شکل خطوط با ضخامت زیاد ترسیم شده است تا این شکستگی در محل اتصال به خوبی نمایش داده شود.

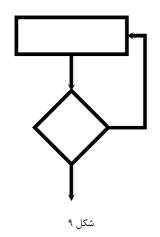

با ترسیم چندخطی می توانید مانع از بروز چنین مشکلی در ترسیم خطوط پیوسته شوید. در تصویر زیر پنجره گفتگوی این ابزار را میبینید. همان طور که مشاهده می کنید حداکثر می توانید ۶ نقطه پیاپی را برای ترسیم چندخطی معرفی کنید(حداکثر پنج پاره خط).

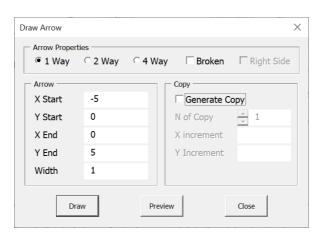
تصویر ۱۶

پس از استفاده از خطوط پیوسته، شکل فوق به ترتیب زیر اصلاح میشود.

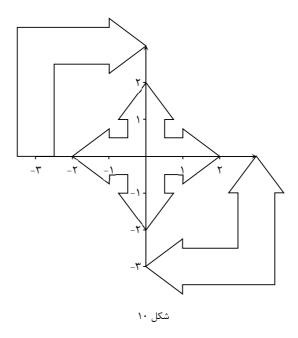
پیکان عریض

افزرونه ترسیم ساده برای ترسیم پیکان عریض انتخاب های متفاوتی را پیش روی کاربران قرار داده است. پیکان عریض می تواند یک طرفه، یا دو طرفه و یا چهار طرفه باشد. ترسیم پیکان مستلزم تعیین مختصات نقطه شروع و نقطه پایان و همچنین عرض (پهنا) پیکان است. پنجره ترسیم این شکل را در تصویر ۱۷ ملاحظه می کنید.

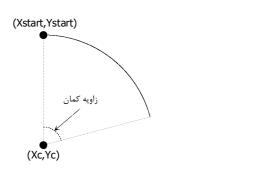
تصویر ۱۷

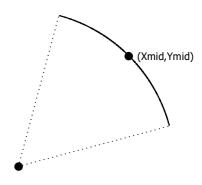
گزینه های متفاوتی در این پنجره برای انتخاب تعداد جهت، شکسته بودن یا نبودن پیکان و همچنین محل ترسیم کمان شکسته تعبیه شده است. کمان شکسته می تواند در سمت راست خط واصل بین دو نقطه یا در سمت چپ آن قرار بگیرد و کاربر قادر به تعیین آن است. نمونه های مختلفی از کمان های عریض را در شکل ۱۰ ملاحظه می کنید.

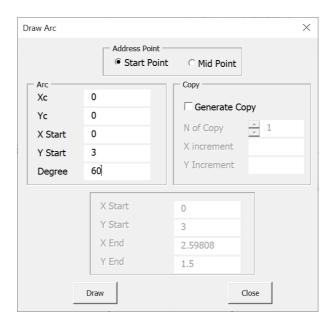
انواع كمان

این افزونه قابلیت رسم دو نوع کمان را دارد. در کمان عادی (Arc) که بخشی از یک دایره است برای ترسیم کمان باید مرکز دایره، مختصات نقطه شروع کمان و یا نقطه میانی کمان و زاویه کمان برحسب درجه مشخص شود. به شکل زیر نگاه کنید. اگر زاویه کمان مثبت باشد، کمان در جهت عقربههای ساعت و در غیر این صورت در خلاف جهت عقربههای ساعت ترسیم خواهد شد. پس از آدرس دهی، نقاط شروع و توقف کمان برای محاسبات احتمالی محاسبه و نمایش داده می شود (تصویر ۱۸).

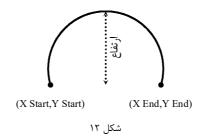

شکل ۱۱

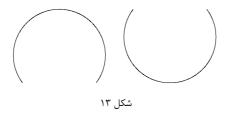

تصویر ۱۸

برای ترسیم نوع دوم کمان باید نقطه شروع، نقطه پایان و ارتفاع آن مشخص باشد. منظور از ارتفاع، فاصله بین خط واصل دو نقطه و دور ترین نقطه کمان است. در شکل زیر ارتفاع کمان با خطچین نمایش داده شده است.

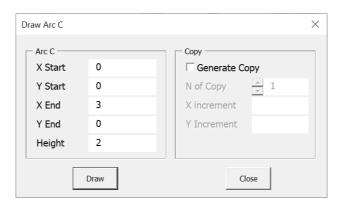
اگر ارتفاع کمان مثبت باشد، کمان در بالای خط واصل بین دو نقطه قرار می گیرد (اگر دو نقطه در راستای عمودی باشند، در سمت راست خط عمودی) و چنانچه ارتفاع کمان منفی باشد کمان در پائین خط قرار خواهد گرفت(اگر دو نقطه در راستای عمودی باشند، در سمت چپ خط عمودی). در شکل زیر دو کمان یکی با ارتفاع مثبت و یکی با ارتفاع منفی می بینید.

ساختار انحناء کمان می تواند C شکل، U شکل یا V شکل باشد. در شکل زیر الگوی انحناء این سه نوع کمان که نقاط شروع و پایان یکسان دارند، با یکدیگر مقایسه شده است C شکل با خط، C شکل با خطچین و C شکل با نقطه چین).

با انتخاب گزینه موردنظر می توانید مختصات نقطه شروع و نقطه پایان و ارتفاع کمان را در پنجرهای همانند پنجره زیر مشخص نمایید.

تصویر ۱۹

گراف (دستگاه مختصات-منحنی-مساحت محصور بین دو منحنی)

Grahp

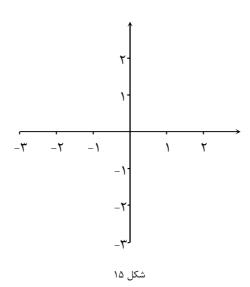

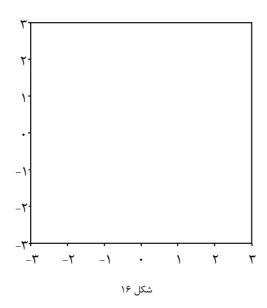
گراف

از امکانات تعبیه شده در این بخش می توان برای ترسیم نمودارها در صفحه مختصات دکارتی استفاده نمود. انواع منحنی و مساحت محصور بین دو منحنی را می توان با روش های مختلفی ترسیم کرد.

ترسيم دستگاه مختصات

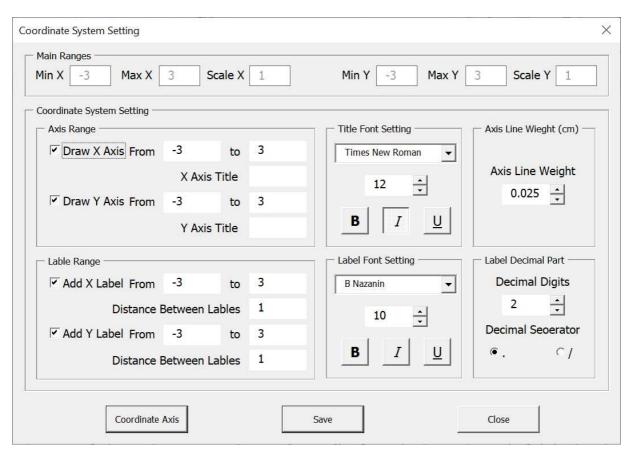
یکی از امکانات تسهیل کننده این افزونه امکان ترسیم سیستم مختصات است. ترسیم سیستم دستگاه مختصات بهصورت دستی می تواند بسیار زمان بر و احتمالاً نادقیق باشد. با استفاده از این برنامه می توانید سیستم دستگاه مختصات را می توان در قالب محورهای مختصات و یا کادر مختصات ترسیم نمود. در صورتی که به ترسیم دستگاه مختصات نیاز دارید می توانید آن را در قالب محورهای مختصات مختصات و یا کادر مختصات ترسیم کنید. از گزینه های کلید Axis از Coordinate Axis برای ترسیم محورهای مختصات استفاده کنی. برای ترسیم کادر مختصات نیز Coordinate Box را به کار ببرید.

در حالت پیش فرض فرض هردو محور ترسیم شده و دامنه ترسیم آنها برابر با دامنه تعییرات تعریف شده در بخش تنظمات اساسی است. هر دو محور نیز برچسب گذاری می شوند، فونت مورد استفاده نیز فونت پیش فرض است. در صورت انتخاب هر یک از این گزینه ها صفحه تنظیمات تصویر ۲۰ ملاحظه می شود. برای تغییرات مقادیر پیش فرض، گزینه های قابل تنظیم در این پنجره به شرح ذیل است:

- ترسیم یا عدم ترسیم محورها (در شرایطی که از کادر مختصات استفاده نمی کنید).
 - دامنه ترسیم محورها.
 - عنوان محورها.
 - فونت مورد استفاده در نوشتن عنوان محورها.
 - ضخامت خطوط مورد استفاده در ترسیم محورها.
 - برچسب گذاری یا عدم برچسب گذاری محورها.
 - دامنه برچسب گذاری محورها.
 - فاصله بین برچسب ها.
 - فونت مورد استفاه در برچسب گذاری محورها
 - جدا کننده بخش صیح و اعشاری در برچسب محورها

تصویر ۲۰

ترسیم منحنی و سطح بین دو منحنی

ترسیم منحنی یا منطقه محصور بین دو منحنی می تواند با دو روش متفاوت صورت بگیرد. در روش اول یعنی روش تعریف تابع (Function) کاربر باید رابطه معرف تابع را در قالب یک کد ساده زبان ویژوال بیسیک در محیط برنامهنویسی وارد نموده و سپس آن را ترسیم نماید.

در روش نقطه گذاری (Pointing) کاربر مجموعهای از نقاط معرف منحنی (یا منطقه محصور) را به عنوان ورودی و در قالب یک فایل متن (txt) در اختیار برنامه قرار می دهد و برنامه با اتصال این نقاط به یکدیگر، اقدام به ترسیم منحنی کند. این روش برای کاربرانی که با اصول برنامه نویسی آشنائی ندارند مناسب است. هرچند با اندکی دانش برنامه نویسی که چندان هم پیچیده نیست و در ادامه همین راهنما آموزش داده خواهد شد.

رسم منحنی با روش تعریف تابع

تعریف توابع توسط کدنویسی روشی اثربخش برای ترسیم منحنی و ناحیه بین دو منحنی است. در این بخش به زبانی ساده و بهصورت گامبهگام روش انجام این کار آموزش داده میشود تا کاربرانی که با کدنویسی آشنائی نداند نیز بتوانند بهسادگی از آن استفاده کنند. گامهای زیر باید برای این منظور طی شوند:

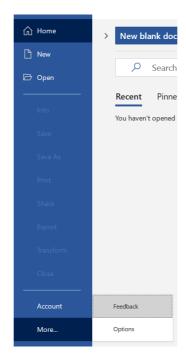
- ١- فعال كردن محيط كدنويسي
- ۲- کدنویسی برای تعریف توابع
 - ۳- به کار گیری توابع

فعال كردن محيط كدنويسي

برای دسترسی به محیط برنامهنویسی باید سربرگ توسعه دهندگان (Developer) به ریبون برنامه اضافه شود. برای این کار از مسیر زیر به بخش تنظیمات برنامه بروید (به تصویر ۲۱ نگاه کنید).

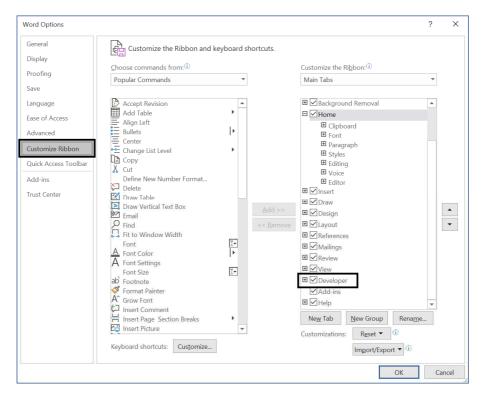
File \rightarrow Options

در نسخه ۲۰۰۷ بجای گزینه File روی مروارید ویندوز (آیکون ویندوز در بالای پنجره سمت چپ) کلیک کنید و از آنجا گزینه Word Options را انتخاب کنید.

تصویر ۲۱

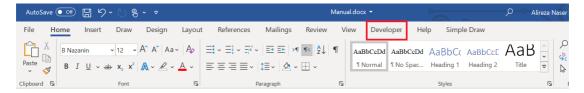
در صفحه تنظیمات از ستون سمت چپ روی گزینه Customize Ribbon کلیک کنید و در ستون سمت راست صفحه، گزینه Developer را فعال کنید (تصویر ۲۲).

تصویر ۲۲

در نسخه ۲۰۰۷ از ستون سمت چپ گزینه Popular را انتخاب کنید و پس از آن در فهرست سمت راست گزینه زیر را فعال کنید: Show Developer Tab in the Ribbon

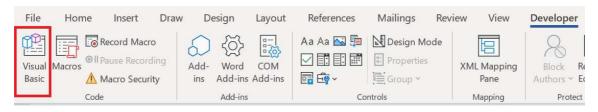
با فعال کردن گزینه فوق سربرگ توسعه دهندگان به ریبون اضافه خواهد شد(تصویر ۲۳) را نگاه کنید.

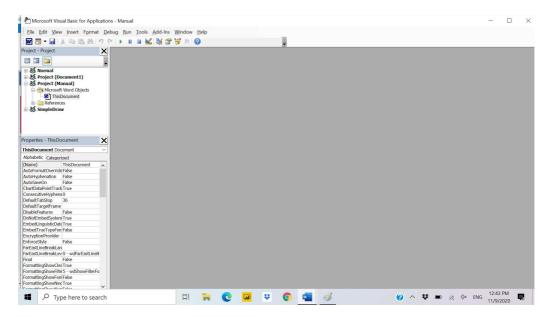
تصویر ۲۳

كدنويسي براي تعريف توابع

پس از فعالسازی دسترسی به محیط برنامهنویسی باید فعالیتهای زیر برای نوشتن کد توابع صورت بگیرد. ابتدا در سربرگ Developer و گروه کد (Code) گزینه محیط برنامهنویسی همانند آنچه در تصویر ۲۵ میبینید، مشاهده خواهد شد.

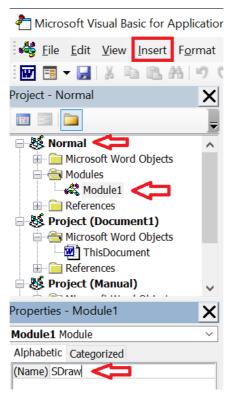

تصویر ۲۴

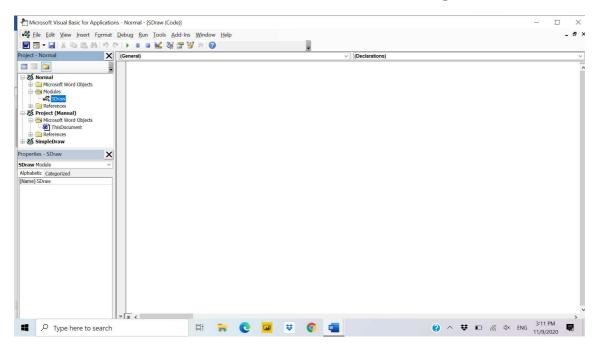
تصویر ۲۵

در کادر پروژه (بالا سمت چپ پنجره) پروژه Normal را باز کنید. سپس از منوی Insert گزینه Module را انتخاب کنید. یک ماژول با نام Module1 به پروژه Normal اضافه می شود (تصویر ۲۶). روی این ماژول کلیک کنید و در پنجره Module1 نام آن را به SDraw تغییر داده و با زدن کلید Enter نام جدید را برای این ماژول ثبت کنید. توجه داشته باشید که در این تصویر هنوز کلید Enter کلید Enter زده نشده و نام جدید ثبت نشده است. بعد از زدن کلید Enter نام SDraw برای این ماژول ثبت خواهد شد.

تصویر ۲۶

پس از تغییر نام ماژول روی نام آن دوبار کلیک کنید تا در سمت راست پنجره محیط کدنویسی زبان ویژوال بیسیک ظاهر شود. این محیط را در تصویر ۲۷ ملاحظه می کنید.

تصویر ۲۷

در سمت راست این پنجره کلیک کنید و عبارت زیر را تایپ کنید. با زدن کلید Enter خط پایان زیربرنامه (سابروتین) را مشاهده خواهید کرد. بین عبارت (Public Sub sdrFunction(id,x,fx و Public Sub عبارت (و واقع این زیربرنامه میزبان کد شماست. دقت کنید که عبارتها دقیقاً به همین شکل تایپ شوند:

Public Sub sdrFunction(id, x, fx)

End Sub

این زیر برنامه دو ورودی و یک خروجی دارد. ورودیهای زیربرنامه عبارتاند از شناسه تابع(id) و مقدار X، خروجی زیربرنامه نیز مقدار تابع (fx) است. یک دستور ساده برای تعریف کد توابع موردنیاز است که شناسه تابع را دریافت نموده و برحسب شناسه، مقدار تابع را محاسبه می کند. شکل مورد استفاده شما در اینجا به شرح زیر است.

Select Case id

Case uid1

fx= uFuntion1

Case uid2

fx= uFunction2

. . .

End Select

به هر تابع یک شناسه عددی بدهید و فرمول مربوط به آن را بنویسید. منظور از uid شناسه تعریف شده توسط شما و منظور از ufunction تابع تعریف شده اند:

تابع	شناسه
$f(x) = \cdot$	•
$f(x) = x^{r}$	1
$f(x) = r - x^{r}$	٢
$f(x) = \sin(x)$	٣
$f(x) = \cos(x)$	J¢
$f(x) = \begin{cases} -x^{\tau} - \tau x & -1 \le x \\ x^{\tau} & -1 < x < \tau \\ -\tau x + \lambda & x \ge \tau \end{cases}$	۵

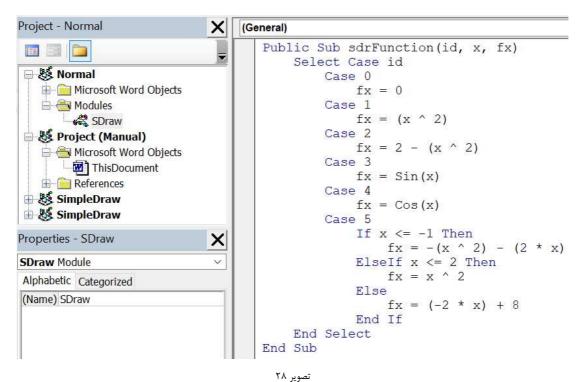
جدول ۱

```
Public Sub sdrFunction(id, x, fx)
 Select Case id
   Case id
     fx = 0
   Case 1
     fx = x ^2
   Case 2
     fx = 2 - (x^2)
   Case 3
     fx = Sin(x)
   Case 4
     fx = Cos(x)
    Case 5
       If x \leftarrow -1 Then
           fx = -(X ^2) - (2 * x)
       ElseIf x <= 2 Then
           fx = x ^2
       Else
           fx = (-2 * x) + 8
       End If End Select
End Sub
```

بدیهی است که به تعداد دلخواه و با ضوابط دلخواه می توانید توابع موردنظر خود را تعریف کنید. اگر با فرمول نویسی در ویژوال بیسیک SdrFunction آشنا نیستید منابع بسیار زیادی را می توانید با یک جستجوی ساده بیابید. پس از درج دستور فوق در زیربرنامه صفحه محیط برنامه نویسی به ترتیب نمایش داده شده در تصویر ۲۸ زیر خواهد بود.

به کار گیری توابع

پس از تعریف توابع می توان آنها را در ترسیم منحنی و یا ترسیم مساحت بین دو تابع مورد استفاده قرار داد. کافی است با استفاده از گزینه مناسب و به کمک شناسه توابع آنها را فراخوانی کنید.

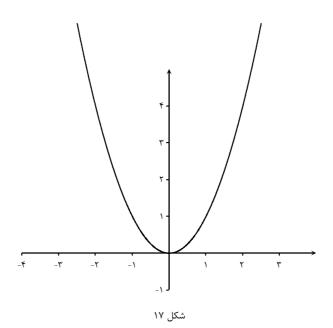
رسم منحنی به کمک توابع

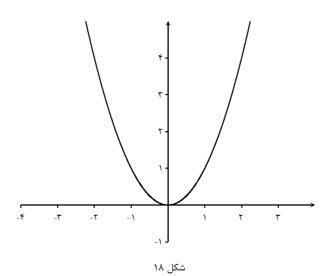
با انتخاب گزینه Function از کلید بازشو Curve پنجرهای باز می شود که باید کاربر شناسه تابعی که قصد دارد ترسیم کند را همراه با بازه ترسیم منحنی مشخص نماید. این پنجره را در تصویر ۲۹ مشاهده میکنید. از آنجائی که ممکن است به ازاء برخی از Y In Border قریر می تواند با فعال کردن گزینه y مقدار تابع f(x) خارج از محدوده تعریف شده برای محور y قرار بگیرد، کاربر می تواند با فعال کردن گزینه مانع از ترسیم این بخش از تابع شود.

Draw Curve Function	n	×	
Curve —			
Function Id	1		
X Min	-3		
X Max	3		
Y In Border			
Draw Preview Close			

تصویر ۲۹

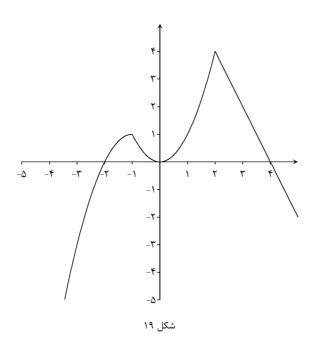
در دو شکل زیر دو وضعیت ترسیم منحنی $f(x) = x^{7}$ در محدوده و ترسیم منحنی خارج از محدوده y با یکدیگر مقایسه شدهاند. در هر دو نمودار دامنه ترسیم نمودار توسط کاربر از -7/4 تا تعریف شده است.

در شکل زیر تابع چند ضابطهای مثال اخیر ترسیم شده است. با استفاده از دستور شرطی می توانید انواع تابع چند ضابطهای را تعریف کنید. اگر با این دستور آشنا نیستید برای آشنائی با این دستور می توانید ا ز لینک زیر استفاده کنید:

 $\underline{https://docs.microsoft.com/en-us/office/vba/language/reference/user-interface-help/ifthenelse-statement}$

رسم منحنی با روش نقطه گذاری

در روش نقطه یابی (نقطه گذاری) کاربر با استفاده از مجموعهای از زوج مرتبها (نقاط تشکیل دهنده نمودار) منحنی را معرفی می کند. هرچه فشردگی این نقاط بیشتر باشد (فاصله آنها روی محور X کمتر باشد) نمودار ترسیم شده دقیق تر خواهد بود. فرض کنید قصد ترسیم نمودار تابع زیر را در فاصله ۳- تا ۳+ را دارید.

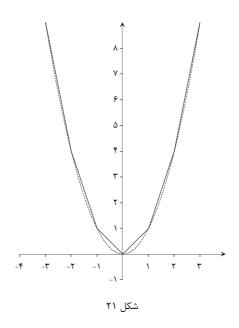
$$f(x) = x^{\mathsf{T}}$$

می توان مجموعه زوج مرتبهای جدول ۲ را به عنوان نقاط تشکیل دهنده نمودار معرفی نمود. این شش نقطه تعداد محدودی از نقاط تشکیل دهنده نمودار هستند که با متصل کردن آنها نمودار ترسیم خواهد شد. واضح هست که این تعداد نقطه برای ترسیم یک نمودار هموار و دقیق کفایت نمی کند. در شکل ۲۰ نمودار حاصل از اتصال این نقاط را ملاحظه می کنید.

			_	
	х	<i>f(x)</i>		
	-٣			
	-۲	۴		
	-1	١		
	٠	٠		
	١	١		
	۲	۴		
	٣	٩		
	۲	جدول	_	
	۵	,]		
-4 -7 -7	-1	<u> </u>	۲	٣
	-1	-		

با کاهش فاصله بین مقادیر X می توان به نمودار دقیق تر رسید. در شکل ۲۱ نمودار دقیق و غیردقیق همین تابع با یکدیگر مقایسه شده اند. نمودار دقیق با خطچین نمایش داده شده است. برای ساخت فایل نقطه یابی نمودار می توان از نرم افزار اکسل کمک گرفت و این کار را به سادگی انجام داد. در بخش بعدی این روش آموزش داده شده است.

شکل ۲۰

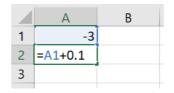

استفاده از اکسل برای ساخت فایل نقطه یابی

مجموعه نقاط نمودار باید در قالب یک فایل متن (txt) ذخیره شود. در هر سطر یک نقطه باید ثبت شود (یک زوج مرتب) که اولین مقدار متناظر با x و دومین مقدار متناظر با f(x) است. بین هر دو عدد در یک سطر نیز باید فاصله باشد. با کمک نرمافزار اکسل می توانید به تر تیب زیر چنین فایلی را بسازید. فرض کنید نمودار مثال فوق باید در فاصله ۳- تا ۳+ رسم شود و بین مقدار X هر دو نقطه متوالی ۰/۱ فاصله باشد. در این صورت باید دادههایی همانند جدول زیر آماده شود.

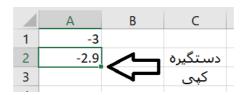
x	f(x)	
-٣	٩	
- ۲ /٩	۸,۴۱	
- T / A	٧/٨۴	
- T/V	٧,٢٩	
	•••	
۲/۹	۸/۴۱	
٣	٩	
جدول ۳		

ابتدا اولین مقدار x را در سلول A1 از نرمافزار اکسل وارد کنید و سپس در سلول A2 فرمولی بنویسید که با مقدار مناسب، سلول X را افزایش دهد. در این مثال که باید X به اندازه X به

تصویر ۳۰

پس از درج فرمول در سلول و ثبت آن با زدن کلید Enter نتیجه محاسبه را در سلول خواهید دید. روی همین سلول کلیک کنید. اشاره گر موس را روی دستگیره کپی سلول ببرید(به تصویر ۳۱ نگاه کنید) و با گرفتن کلید موس و کشیدن موس به پائین، این فرمول را در سلولهای پایین کپی کنید تا به مقدار پایانی x برسید(تصویر ۳۲).

تصویر ۳۱

4	А	
43	1.2	
44	1.3	
45	1.4	
46	1.5	
47	1.6	
48	1.7	
49	1.8	
50	1.9	
51	2	
52	2.1	
53	2.2	
54	2.3	
55	2.4	
56	2.5	
57	2.6	
58	2.7	
59	2.8	
60	2.9	
61	3	
62		
	تصویر ۳۲	

پس از ثبت مقادیر x در ستون A باید فرمول مناسب را در ستون B نوشت تا مقادیر f(x) محاسبه شوند. کافی است به ترتیبی مشابه ابتدا فرمول مناسب را در سلول B1 ثبت کنید و سپس آن را در سلولهای پائین تر کپی کنید. در این مثال فرمول موردنیاز به ترتیب نشان داده شده در تصویر زیر نوشته خواهد شد:

=A1^2

	А	В	
1	-3	=A1^2	
2	-2.9		
3	-2.8		
1	_ 2 7		
	یر ۳۳	تصو	

اکنون می توانید این فرمول را با استفاده از دستگیره کپی در سلولهای پائین کپی کنید تا مجموعه نقاط موردنیاز برای ترسیم نمودار آماده شود.

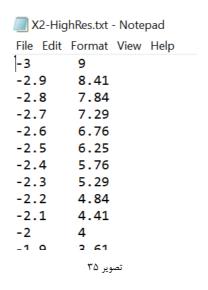
	Α	В	
41	1	1	
42	1.1	1.21	
43	1.2	1.44	
44	1.3	1.69	
45	1.4	1.96	
46	1.5	2.25	
47	1.6	2.56	
48	1.7	2.89	
49	1.8	3.24	
50	1.9	3.61	
51	2	4	
52	2.1	4.41	
53	2.2	4.84	
54	2.3	5.29	
55	2.4	5.76	
56	2.5	6.25	
57	2.6	6.76	
58	2.7	7.29	
59	2.8	7.84	
60	2.9	8.41	
61	3	9	

تصویر ۳۴

در آخرین گام نیز فایل را در قالب متن ذخیره کنید. برحسب نسخهای از بسته نرمافزاری مایکروسافت آفیس که استفاده میکنید از مسیر مناسب استفاده کنید و فایل را در قالب متن ذخیره کنید:

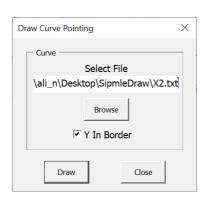
File→Save As→Text (Tab Delimited) (*.txt)

ساختار فایل متن به ترتیبی است که در تصویر زیر مشاهده می کنید. اگر تعداد نقاط مربوط به ترسیم منحنی کم باشد این فایل را می توانید بدون کمک گرفتن از از اکسل نیز تهیه کنید.

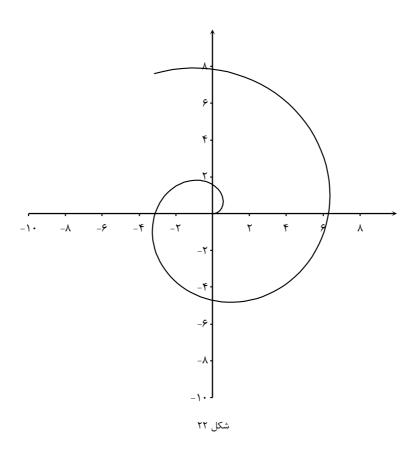
ترسیم منحنی داده های فایل نقطه یابی

مهمترین گام در ترسیم منحنی با استفاده از روش نقطه یابی، مرحله آماده سازی فایل حاوی محتصات نقاط است. پس از آماده سازی فایل فقط یک مرحله ساده برای ترسیم منحنی باقی می ماند. کافی است کلید بازشو Curve گزینه Pointing را انتخاب کنید و فایل حاوی نقاط نمودار را انتخاب کنید تا منحنی ترسیم شود.

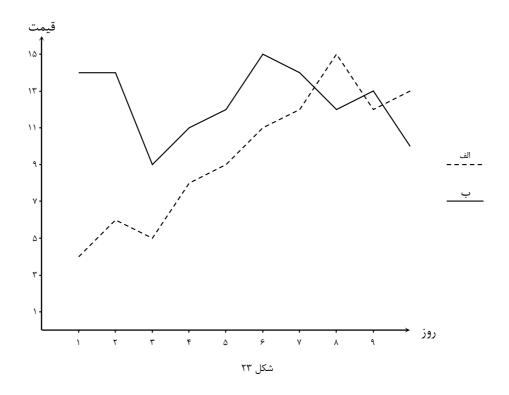

رسم منحنیهای آزاد

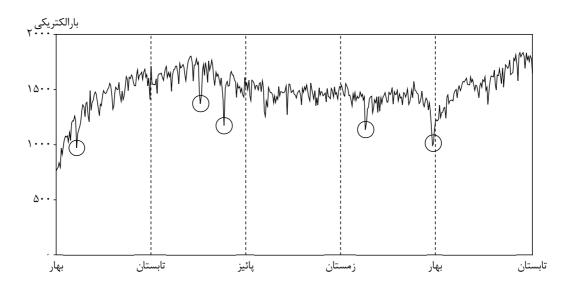
یکی از برتری های ملموس نقطه یابی نسبت به استفاده از توابع این است که کاربر می تواند هر نوع منحنی را بدون محدودیت و بدون الزام رعایت محدودیتهای شکل تابع، ترسیم کند. در شکل ۲۲ مارپیچ ارشمیدس که با همین روش ترسیم شده است را ملاحظه می کنید.

نمونهای دیگر از ترسیم منحنیهای آزاد را در شکل ۲۳ ملاحظه می کنید که تغییرات قیمت سهام دو شرکت فرضی الف و ب را طی ده روز با یکدیگر مقایسه می کند. با سازماندهی مناسب فایلهای دادههای ورودی کاربر قادر است ایدههای خلاقانه خود را برای ترسیم نمودارهای بسیار متنوع به کار بگیرد. مثلاً برای ترسیم نمودار زیر دادههای تغییر قیمت سهام شرکتها به تفکیک در دو فایل مجزا ذخیره و ترسیم شده است(ستون اول داده شامل شماره روز و ستون دوم شامل قیمت سهام در آن روز است).

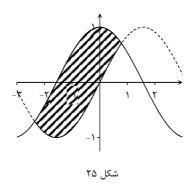
شکل زیر نیز کارکردی دیگر از رسم نمودار با استفاده از روش نقطه یابی را نشان میدهد. داده های مورد استفاده در ترسیم این نمودار مقدار اوج مصرف برق را از ابتدای بهار ۱۹۹ تا پایان بهار ۱۴۰۰ را نشان می دهد.

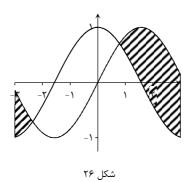
شکل ۲۴

رسم ناحيه محصور

منظور از سطح بین دو منحنی ناحیه واقع بین دو منحنی در محدوده تعیین شده توسط کاربر است. این ناحیه با هاشور (مثل ناحیه منظور از سطح بین دو منحنی با الگوی نشان داده شده در شکل زیر هاشور زده می شود که روش هاشور خورده در شکل زیر هاشور زده می شود که روش مشخص نمودن این ناحیه را با قالببندی شکل (Format Shape) تغییر داد. قالببندی شکل در بخشهای بعدی توضیح داده شده است. در شکل ۲۵ ناحیه بین تابع $\sin(x)$ (منحنی خطچین) و $\cos(x)$ در فاصله π - تا π + مشخص شده است. دقت کنید که در ترسیم این نمودار منحنی سینوس به عنوان منحنی بالا و منحنی کسینوس به عنوان منحنی پائین معرفی شده است. بنابراین فقط ناحیه ای مشخص شده است که در آنجا منحنی کسینوس بالای منحنی سینوس قرار دارد.

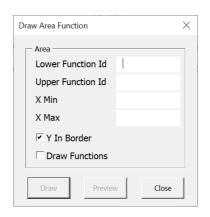

اگر تابع کسینوس به عنوان منحنی پائین و تابع سینوس به عنوان منحنی بالا معرفی شود ناحیه همانند شکل ۲۶ مشخص خواهد شد.

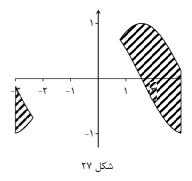
ترسیم ناحیه بین دو منحنی با استفاده از تابع

پنجره تنظیمات ترسیم ناحیه بین دو منحنی در تصویر ۳۶ نمایش داده شده است. توجه داشته باشید تمام نواحی در محدوده تعریف شده که در آنها مقدار تابع پائین کمتر از مقدار تابع بالا باشد، با هاشور مشخص خواهد شد.

تصویر ۳۶

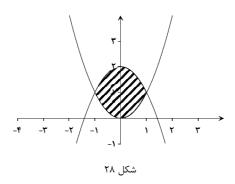
به این نکته توجه کنید که ناحیه محصور بین دو منحنی می تواند مستقل از منحنیها ترسیم شود. اگر برای مثال فوق فقط سطح محصور ترسیم شود، شکل زیر را مشاهده خواهید کرد.

نکته پایانی این که برخلاف ظاهر آن چه که در شکل فوق میبینید، هاشور با قالبی شفاف ترسیم نمی شود خطوط و متن زیر هاشور قابل مشاهده نیست. به همین دلیل باید ابتدا قسمت هاشورخورده رسم شود و سپس نسبت به رسم سایر بخشهای نمودار مثل محورهای مختصات اقدام نمود. یک روش دیگر برای انجام این کار ارسال بخش هاشورخورده به لایه پائین تر شکل است. برای این منظور روی ناحیه هاشورخورده کلیک راست کنید و از فهرست Order گزینه Send to Back را انتخاب کنید.

رسم سطح بین دو منحنی با روش نقطه گذاری

برای ترسیم ناحیه محصور بین دو منحنی و مشخص نمودن آن با هاشور (مثل ناحیه هاشورخورده در شکل زیر) میتوانید از روش نقطه یابی استفاده کنید. منطقه محصور بین دو منحنی همانند شکل زیر و با الگوی همین شکلهاشور زده میشود که میتوانید روش مشخص نمودن این ناحیه را با قالببندی شکل (Format Shape) تغییر دهید. قالببندی شکل در بخشهای بعدی توضیح داده شده است.

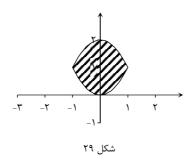

در روش نقطه یابی اصول ترسیم ناحیه محصور همانند ترسیم منحنی در این روش است. با این تفاوت که باید از سه تایی مرتب برای معرفی ناحیه محصور استفاده کرد. هر سه تایی شامل x، مقدار تابعی که بخش پائین ناحیه را تشکیل می دهد و مقدار تابعی که بخش بالای ناحیه را تشکیل می دهد است. در شکل بالا مرز پائین ناحیه را تابع $f(x)=x^2$ و مرز بالای آن را تابع $g(x)=2-x^2$ تشکیل می دهد. تولید این نقاط می تواند توسط نرمافزار اکسل صورت بگیرد (به تصویر زیر نگاه کنید). دقت کنید که دومین ستون باید مربوط به تابع پائین و سومین ستون باید مربوط به تابع بالا باشد. این فایل را نیز همانند قبل در قالب فایل متن ذخیره کنید.

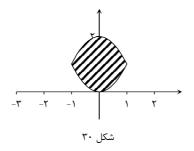
	Α	В	C
1	-3	9	-7
2	-2.9	8.41	-6.41
3	-2.8	7.84	-5.84
4	-2.7	7.29	-5.29
5	-2.6	6.76	-4.76
6	-2.5	6.25	-4.25
7	-2.4	5.76	-3.76
Q	_າ ວ	5 20	_ 2 20

تصویر ۳۷

به این نکته توجه کنید که ناحیه محصور بین دو منحنی می تواند مستقل از منحنیها ترسیم شود. اگر برای مثال فوق فقط سطح محصور ترسیم شود، شکل زیر را مشاهده خواهید کرد.

نکته دیگری که باید مورد توجه قرار بگیرد شفاف نبودن بخش هاشورخورده است. در شکل فوق به نظر میرسد که بخشی از شکل که زیر هاشور قرار دارد، قابل مشاهده است. در حالی که برای این که چنین به نظر برسد ابتدا بخش هاشورخورده ترسیم شده و سپس محورهای مختصات ترسیم شوند و سپس منطقه بین دو منحنی به شکل اضافه شود، تصویری همانند شکل ۳۰ حاصل خواهد شد.

یک روش دیگر برای انجام این کار ارسال بخش هاشورخورده به لایه پائینتر شکل است. برای این منظور روی ناحیه هاشورخورده کلیک راست کنید و از فهرست Order گزینه Send to Back را انتخاب کنید.

متن

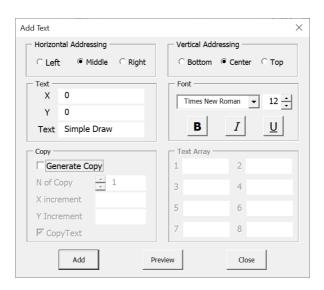
Text

ab| Add

Text Text

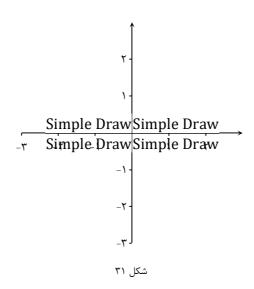
اضافه کردن متن

کاربر می تواند متن موردنظر خود را در هر نقطهای به شکل اضافه کند و برای تعیین محل درج متن باید مختصات مورد نظر را مشخص نماید. با انتخاب گزینه اضافه کردن متن (Add Text) پنجره زیر نمایش داده می شود. در این پنجره می توان متن، مختصات محل درج متن و ویژگیهای فونت مورد استفاده را تعیین کرد. فونت پیشفرض همان فونتی است که در بخش تنظیمات توسط کاربر تعریف شده است اما در این پنجره امکان تغییر آن وجود دارد.

تصویر ۳۸

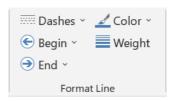
در قسمت بالای پنجره نحوه آدرس دهی تعیین می شود. کاربر می تواند محل استقرار متن را به کمک ۹ وضعیت متفاوت آدرس دهی کند. در این پنجره X و X به ترتیب آدرس نقطه منتخب را در راستای محور افقی و عمودی را مشخص می کنند. به شکل ۲۱ نگاه کنید. در این شکل عبارت X و Simple Draw با کمک نقطه (۰،۰) آدرس دهی شده است اما با ۴ روش آدرس دهی متفاوت، این عبارت در ۴ نقطه مختلف درج شده است. به درخواست کاربر این نقطه آدرس گوشه سمت راست و پائین، سمت چپ و پائین، سمت چپ و پائین، سمت راست و بالا و نهایتا سمت چپ و بالا در نظر گرفته شده است.

زاویه قرار گرفتن متن در نسخه های آفیس ۲۰۱۰ به بعد قابل تغییر است که این کار به کمک بخش ویرایش قابل انجام است. در آفیس ۲۰۰۷ متن می تواند به صورت افقی یا به صورت عمودی در شکل درج شود.

قالببندي خط

Fomat Line

قالببندی خط

برای تغییر قالب (Format) خط می توانید از امکانات این بخش استفاده کنید. تغییراتی که اعمال می کنید روی شی انتخاب شده و یا آخرین شی رسم شده اجرا می شود (درصورتی که هیچ کدارک از اشیاء روی صفحه انتخاب نشده باشد). در منوی قالببندی خط (Dashes) یک گزینه برای حذف خط (No Line) منحنیهای بسته مثل چهارضلعی، دایره، بیضی، چندضلعی، ناحیه بین دو شکل و هر منحنی بسته دیگری وجود دارد. این گزینه برای منحنیهای باز نیز قابل استفاده است اما از نظر کاربردی اهمیتی ندارد. در شکل زیر دو شکل را قبل و بعد از حذف خط ملاحظه می کنید.

شکل ۳۲

در همین منو پنج گزینه برای تغییر نوع ترسیم خط وجود دارد. با این گزینهها می توان خط پیوسته(Solid)، خطچین(Dash)، نوع ترسیم نمود(شکل ۳۳). نقطه چین(Dash Dot Dot) ترسیم نمود(شکل ۳۳).

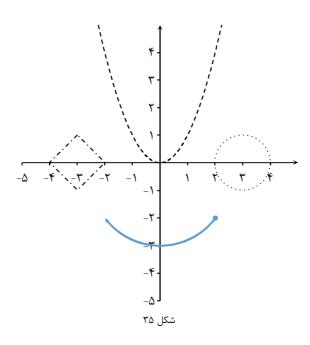
	خط پيوسته
	خط چین
	نقطه چین
	خط-نقطه
	خط-نقطه-نقطه
کل ۳۳	شُ

قالببندی نقاط شروع و پایان خط

نقاط شروع و پایان هر خط را میتوان به پیکان(Arrow)، دایره(Circle) و یا الماس(Diamond) تبدیل نمود. در صورت انصراف از این قالب میتوانید با گزینه Clear آن را پاک کنید.

به یاد داشته باشید که این تغییر قالب صرفاً روی خط صاف اعمال نمی شود. تمام شکلها اعم از خط، کمان، منحنی و شکلهای پایه می توانند قالب بندی شده و ظاهر موردنظر شما را داشته باشند (به شکل زیر نگاه کنید).

تغییر رنگ و ضخامت خط

تغییر رنگ و ضخامت خط از دیگر امکاناتی است که در قالببندی خط وجود دارد. همه خطوطی که توسط افزونه رسم می شوند از ضخامت پیش فرض که در بخش تنظیمات اساسی توسط کاربر تعیین می شود پیروی می کنند و با رنگ مشکی ترسیم می شوند. با استفاده از گزینه Weight می توان ضخامت خط آخرین شکل ترسیم شده یا شکل انتخاب شده را تغییر داد. گزینه Color نیز برای تغییر رنگ مورد استفاده قرار می گیرد.

قالببندي شكل

Fomat Shape

قالببندى شكل

قالب بندی شکل شامل مجموعه ای از امکانات ویرایشی برای تغییر رنگ بخش داخلی شکل، الگوی پر کردن داخل شکل و میزان شفافیت آن است.

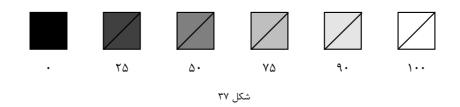
تغییر رنگ و الگوی پر کردن بخش داخلی

تغییر قالب بخش داخلی منحنیهای بسته از طریق این گزینه صورت می گیرد. از گزینه Fill Color برای تغییر رنگ و از گزینه Pattern برای تغییر الگوی پر شدن استفاده کنید.

شفافیت شکل

میزان شفافیت شکلهایی که با هاشور یا با رنگ پر شدهاند را میتوان با گزینه Transparency تغییر داد. میزان شفافیت بین ۰ تا ۱۰۰ می تواند باشد. مثالهایی از سطوح مختلف شفافیت در شکل شکل ۳۷ با یکدیگر مقایسه شدهاند.

اقدامات ويرايشي

Edit

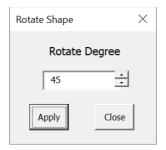

اقدامات ويرايشي

اقدامات ویرایشی شامل چرخش شکل(Rotate Shape)، حذف تک موردی (Delete Selected)، حذف همه (Delete All)، حذف تک موردی (Group)، حذف همه (Ungroup)، حذف علی پکپارچه سازی (Group) و لغو یکپارچه سازی یا تفکیک (Ungroup) هستند.

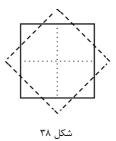
چرخش شکل

امکان تغییر زاویه شکلها با گزینه چرخش مهیا شده است. با انتخاب این گزینه و تعیین زاویه موردنظر (برحسب درجه) آخرین شکل ترسیم شده و یا شکلی که انتخاب کرده اید، حول مرکز شکل تغییر زاویه خواهد داد. اگر این زاویه مثبت باشد گردش در جهت عقربههای ساعت و چنانچه زاویه منفی باشد چرخش در خلاف جهت عقربههای ساعت خواهد بود. پنجره گفتگوی این گزینه در تصویر ۴۱ نمایش داده شده است.

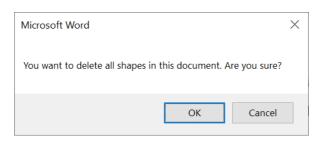
تصویر ۳۹

در شکل زیر مربع خطچین نشاندهنده تصویر مربع پیوسته پس از گردش ۴۵ است. این گزینه همانند سایر امکانات قالببندی شکلها، روی کلیه شکلهای ترسیم شده قابل اعمال است.

حذف تک موردی و حذف کامل

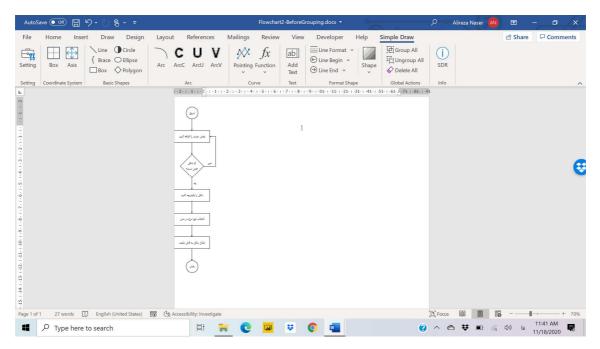
برای حذف هر یک از اجزا یک شکل می توانید روی جزء موردنظر کلیک نموده آن را انتخاب و با کلید Delete Selected حذف کنید. اما برای حذف همزمان کلیه شکلهای درون فایل می توانید گزینه Delete All را مورد استفاده قرار دهید. توجه داشته باشید که استفاده از این گزینه باید با دقت صورت بگیرد. پیش از استفاده از این گزینه مطمئن شوید که باعث حذف ناخواسته شکلها نمی شوید. با انتخاب این گزینه پنجرهای که در تصویر ۴۰ ملاحظه می کنید برای اطمینان از تصمیم کاربر نمایش داده می شود.

تصویر ۴۰

یکپارچهسازی و لغو یکپارچهسازی

یکپارچهسازی تمام بخشهای یک شکل معمولاً آخرین فعالیت در مراحل تهیه و آمادهسازی شکلها است. اجزاء یک شکل مرحله به مرحله به تصویر اضافه میشوند تا یک شکل کامل حاصل شود. پس از کامل شدن شکل باید آن را به یک تصویر یکپارچه تبدیل کنید تا قابلیت انتقال ساده به فایل مقصد را داشته باشد. فعالیت یکپارچهسازی برای همین منظور در نظر گرفته شده است. با توجه به نحوه کارکرد این افزونه، معمولاً شکلها در گوشه بالا و سمت چپ صفحه ترسیم میشوند(به تصویر زیر نگاه کنید). پس از یکپارچهسازی شکل میتوانید با کلیک راست روی آن قالب شکل را به گونهای تغییر دهید که با شرایط موردنظر شما در متن قرار بگیرد.

تصویر ۴۱

اگر به دلیلی قصد لغو یکپارچهسازی را دارید از گزینه Ungroup All استفاده کنید. شایان ذکر است که اگر پس از یکپارچهسازی قصد قالب درج در متن "In Line With Text" را انتخاب کرده باشید قادر به لغو فعالیت یکپارچهسازی نیستید. اگر در این شرایط قصد لغو یکپارچه سازی را دارید گزینه Undo از برنامه ورد را به کار بگیرید.

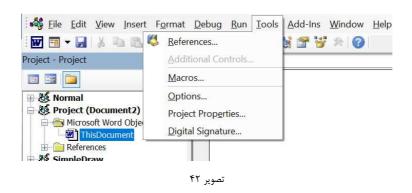
كاركردهاي پيشرفته

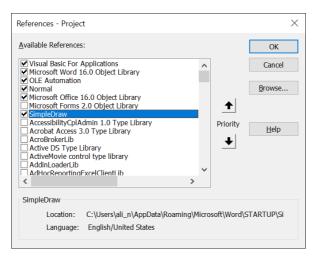
كاركردهاى پيشرفته

برای استفاده از این امکان پس از بازکردن یک فایل یا سند جدید (دقت کنید که نباید در فایل حاوی Template افزونه این کار را انجام دهید و وارد انجام دهید) باید ابتدا فعال کردن محیط کدنویسی را به ترتیبی که در بخش ترسیم منحنی به آن پرداخته شد، انجام دهید و وارد محیط کدنویسی شوید. در این محیط ابتدا امکان ارجاع به شی مربوط به افزونه طی مراحل زیر انجام میشود.

در محیط کدنویسی ابتدا ThisDocument را همانطور که در تصویر پایین میبینید از سمت چپ صفحه انتخاب کنید و بعد از آن از منوی Tools گزینه References را انتخاب کنید.

پنجرهای که در تصویر زیر میبینید نمایش داده خواهد شد. در این پنجره گزینه SimpleDraw را انتخاب کنید و بازدن کلید OK پنجره را ببندید. اکنون امکان ارجاع در زمان کدنویسی به شی ترسیم شکل که sdr نام دارد فراهم شده است و میتوانید کدنویسی را آغاز کنید.

تصویر ۴۳

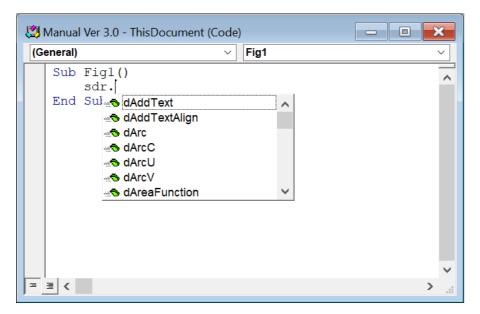
در محیط کدنویسی برای ترسیم هر شکل به یک زیر برنامه احتیاج دارید. هر زیر برنامه با یک دستور Sub شروع و با یک دستور Sub شروع و با یک دستور Sub می گردد. مثلاً اگر نام زیر برنامه Fig1 باشد ساختار کلی زیر برنامه به ترتیب زیر است:

Sub Fig1()

End Sub

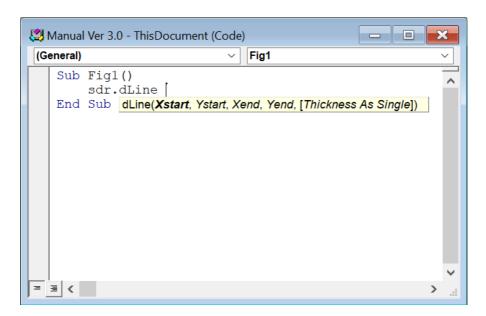
روی ThisDocument دوبار کلیک کنید تا در سمت راست صفحه محیط کدنویسی ظاهر شود و سپس اولین دستور بالا یعنی دستور Sub را وارد کنید. پس از زدن کلید Enter دستور Sub به صورت خودکار اضافه خواهد شد. شما باید دستورات خود را بین این دو دستور وارد کنید.

استفاده از شی sdr است برای ترسیم اجزای شکلها بسیار راحت است. پس از تایپ sdr کلید نقطه(.) را از صفحه کلید فشار دهید. با این کار تمام متدهای مربوط به تنظیمات اساسی، ترسیم شکلها، قالببندی و همین طور فعالیتهای سراسری در یک لیست بازشو ظاهر می شود (فهرست کامل متدهای قابل استفاده در پیوست ۱ آمده است). کافی است شما متد موردنظر را از لیست انتخاب کنید یا آن را تایپ نمایید. به تصویر زیر نگاه کنید.

تصویر ۴۴

با انتخاب هر متد اگر نیاز به پارامترهای ورودی باشد این پارامترها را جلوی دستور بنویسید و آنها را با کاما از یکدیگر جدا کنید. بعضی از دستورات مثل ترسیم محورهای مختصات نیازی به پارامترهای ورودی ندارد اما مثلاً برای ترسیم یک خط باید مختصات نقطه شروع و مختصات نقطه پایان به عنوان ورودی درج شود. دقت کنید که هنگامی که شروع به نوشتن متد می کنید یک راهنمای شناور روی صفحه ظاهر می شود و ترتیب ورود پارامترها را نشان می دهد (به تصویر ۴۵ نگاه کنید).

تصویر ۴۵

در تصویر ۴۵ راهنمای شناور مربوط به ترسیم یک خط را مشاهده می کنید. همان طور که می بینید به ترتیب پارامترهای موردنیاز عبارتاند از:

 Xstart
 A نقطه شروع خط

 Ystart
 Ystart

 A value
 A value

 Xend
 A value

 A value
 A value

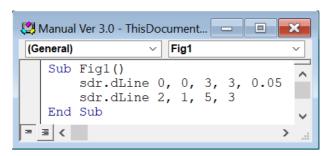
 Yend
 A value

 Yend
 A value

 A value
 A value

 A va

نکته: اگر در راهنمای شناور یک پارامتر داخل کروشه قرار داشت یعنی این پارامتر یک پارامتر اختیاری است و می توانید آن را وارد نکنید. در شکل فوق پارامتر ضخامت خط یک پارامتر اختیاری است اگر این پارامتر را وارد کنید خط با ضخامت که شما مشخص کرده اید ترسیم خواهد شد و در غیر این صورت از مقدار پیش فرض که در تنظیمات اساسی مشخص شده است، استفاده می گردد. در دو دستور زیر یکبار پارامتر ضخامت به عنوان ورودی مشخص شده است و در دستور دیگر این مقدار حذف شده تا خط با ضخامت پیش فرض ترسیم شود.

تصویر ۴۶

در مثال ساده زیر به ترتیب این دستورات را مشاهده می کنید:

دستور اول همه اشیا موجود در سند را حذف می کند.

دستور دوم حداقل محور X را برابر با 1 و حداکثر آن را برابر با 4 تعریف می کند و مقیاس این محور را برابر با 0 آن را برابر با 0 تعریف می کند و مقیاس این محور 0 را نیز به ترتیب برابر با 0 را نیز به ترتیب برابر با 0 تعیین می کند و همان مقیاس را نیز روی این محور تعریف می کند.

دستور سوم محدوده برچسب گذاری روی محورها و فاصله یک واحدی بین هر دو برچسب را تعریف می کند.

دستور چهارم صفحه مختصات را در بازه تغییرات X و y ترسیم می کند.

دستور پنجم یک دایره به مرکز (۲٫۲) و شعاع ۱/۵ با ضخامت خط ۰/۰۵ رسم می کند.

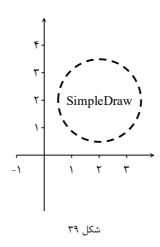
دستور ششم آخرین شکلی که قبل از این دستور رسم شده است (که همان دایره است) را از قالب ساده به قالب خطچین تبدیل میکند.

دستور هفتم درون این دایره عبارت SimpleDraw را اضافه می کند.

در پایان نیز دستور آخر این مجموعه را به یک شکل واحد و یکپارچه تبدیل می کند.

نتیجه حاصل از اجرای این زیربرنامه را در شکل ۳۹ ملاحظه می کنید.

```
Sub Fig1()
    sdr.edDeleteAll
    sdr.SetAxisBasicRange -1, 4, 0.75, -2, 5, 0.75
    sdr.SetAxisLabelingRange -1, 4, 1, 0, 5, 1
    sdr.dCoordinateAxis -1, 4, -2, 5
    sdr.dCircle 2, 2, 1.5, 0.05
    sdr.flDash
    sdr.dAddText "SimpleDraw", 2, 2
    sdr.edGroupAll
End Sub
```


مجموعه نكات زير مى توانند باعث افزايش كارائي شما در استفاده از اين افزونه شوند:

- ullet متدهای ترسیم با حرف d شروع می شوند با تایپ این حرف فهرست متدهای ترسیم در راهنمای شناور ظاهر می شود.
 - متدهای تنظیمات اساسی با کلمه Set شروع میشوند این عبارت را تایپ کنید تا فهرست متدها ظاهر شود.
 - متدهای قالب بندی داخل شکل با ff، قالب بندی خط با f و قالب بندی متن با f شروع می شوند.
 - متدهای ویرایشی با ed شروع میشوند.
- برای هر مقاله، کتاب یا سند که قصد تهیه آن را دارید یک فایل مستقل برای شکلها ایجاد کنید و برای هر شکل نیز یک زیر برنامه تعریف کنید.
- از آنجایی که کارکردهایی مثل یکپارچهسازی یا حذف همه عناصر، روی تمام عناصر موجود در یک فایل تأثیر میگذارند هرگز شکلهای موردنیاز خود را در فایل مقصد یعنی فایل کتاب یا فایل پایاننامه و یا فایل مقاله ترسیم نکنید. شکلها را در یک فایل مستقل ایجاد نموده و پس از یکپارچهسازی آن را به فایل مقصد منتقل کنید.

پیوست ۱: فهرست متدها

متدهای ترسیم

dAddText

dAddTextAlign

dArc

dArcC

dArcU

dArcV

dAreaFunction

dAreaPointing

dArrowFourWay

dArrowOneWay

dArrowTwoWay

dBrace

dCircle

dCoordinateAxis

dCoordinateBox

dCurveFunction

dCurvePointing

dEllipse

dLine

dPolygon

dPolyline

dRectangle

متدهاى قالببندى

 ${\tt ffColor}$

ffNoFill

ffPattern

ffTransparency

flBeginArrow

flBeginCircle

flBeginClear

 ${\tt flBeginDiamond}$

flcolor

flDash

flDashDot

flDashDotDot

flDashes

flDot

flEndArrow

flEndCircle

flEndClear

flEndDiamond

flNoline

flSolid

flWeight

ftFontBold

ftFontItalic

ftFontName

ftFontSize

ftFontUnderline

متدهای تنطیمات اساسی

SetAxisBasicRange

 ${\tt SetAxisDrawingLineWeight}$

 ${\tt SetAxisDrawingRange}$

SetAxisDrawingState

SetAxisLabelingDecimalDigits

 ${\tt SetAxisLabelingFont}$

 ${\tt SetAxisLabelingRange}$

SetAxisLableingState

SetAxisTitle

 ${\tt SetAxisTitleFont}$

SetDefaultFont

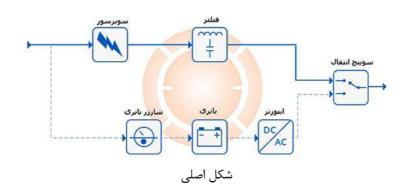
SetDefaultLineWeight

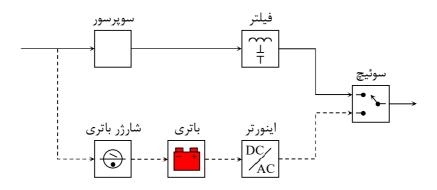
متدهاى ويرايشي

edDeleteAll
edDeleteLast
edGroupAll
edRotation
edUngroupAll

پیوست ۲: یک مثال از کاربرد پیشرفته

در این پیوست کدهای لازم برای ترسیم شکل زیر که جرئیات زیادی نیز دارد ارائه شده است. شکل اولیه و شکل بازسازی شده توسط افزونه به ترتیب در ادامه آمده اند. به منظور حفظ تقارن، بخش هائی از شکل اصلی تعدیل شده اند.

شكل بازسازى شده توسط افزونه

```
Sub FigUPS
    sdr.edDeleteAll
    sdr.SetAxisBasicRange -1, 11, 1, 0, 5, 1
    sdr.dLine 0, 3.5, 2, 3.5
    sdr.flEndArrow
    sdr.dRectangle 2, 3, 3, 4
    sdr.dAddText "سـويرسـور", 2.5, 4.35
    sdr.dLine 3, 3.5, 6, 3.5
    sdr.flEndArrow
    sdr.dRectangle 6, 3, 7, 4
    sdr.dAddText "فيلتر, 6.5, 4.35
    sdr.dArcC 6.2, 3.7, 6.4, 3.7, 0.1
    sdr.dArcC 6.4, 3.7, 6.6, 3.7, 0.1
    sdr.dArcC 6.6, 3.7, 6.8, 3.7, 0.1
    sdr.dLine 6.4, 3.3, 6.6, 3.3
    sdr.dLine 6.4, 3.4, 6.6, 3.4
    sdr.dLine 6.5, 3.1, 6.5, 3.3
    sdr.dLine 6.5, 3.4, 6.5, 3.6
    sdr.dPolyline 7, 3.5, 8, 3.5, 8, 2.25, 9, 2.25
    sdr.flEndArrow
    sdr.dPolyline 1, 3.5, 1, 0.5, 2, 0.5
    sdr.flDash
    sdr.flEndArrow
    sdr.dRectangle 2, 0, 3, 1
    sdr.dAddText "شارژر باتری" , 2.5, 1.35
    sdr.dLine 2.4, 0.65, 2.6, 0.55
    sdr.dCircle 2.5, 0.5, 0.25
    sdr.dLine 2.15, 0.5, 2.85, 0.5
    sdr.dCircle 2.5, 0.35, 0.05
    sdr.ffColor Black
    sdr.dLine 3, 0.5, 4, 0.5
    sdr.flDash
    sdr.flEndArrow
    sdr.dRectangle 4, 0, 5, 1
    sdr.dAddText "باتری, 4.5, 1.35
    sdr.dRectangle 4.15, 0.2, 4.85, 0.7
    sdr.ffColor red
    sdr.dRectangle 4.2, 0.7, 4.4, 0.8
    sdr.ffColor red
    sdr.dRectangle 4.6, 0.7, 4.8, 0.8
    sdr.ffColor red
    sdr.dAddText "-", 4.3, 0.6
    sdr.dAddText "+", 4.7, 0.6
```

```
sdr.dLine 5, 0.5, 6, 0.5
   sdr.flDash
   sdr.flEndArrow
   sdr.dRectangle 6, 0, 7, 1
   sdr.dAddText "اینورتر", 6.5, 1.35
   sdr.dLine 6.2, 0.2, 6.8, 0.8
   sdr.dAddText "DC", 6.35, 0.75
   sdr.dAddText "AC", 6.65, 0.25
   sdr.dPolyline 7, 0.5, 8, 0.5, 8, 1.75, 9, 1.75
   sdr.flDash
   sdr.flEndArrow
   sdr.dRectangle 9, 1.5, 10, 2.5
   sdr.dAddText "سوئيچ", 9.5, 2.85
sdr.dLine 9.1, 2.25, 9.3, 2.25
   sdr.dCircle 9.3, 2.25, 0.05
   sdr.ffColor Black
   sdr.dLine 9.1, 1.75, 9.3, 1.75
   sdr.dCircle 9.3, 1.75, 0.05
   sdr.ffColor Black
   sdr.dLine 9.5, 2.25, 9.7, 2
   sdr.flBeginArrow
   sdr.dCircle 9.7, 2, 0.05
   sdr.ffColor Black
   sdr.dLine 9.7, 2, 9.9, 2
   sdr.dLine 10, 2, 10.75, 2
   sdr.flEndArrow
   sdr.edGroupAll
End Sub
```